TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI Sınıf-11

OGM MATERYAL
ORTAÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

KONU MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ

MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ ŞİİRİ

1911'de yayın hayatına başlayan Genç Kalemler dergisinde toplanan şairler; kullandıkları dil, biçim, ölçü ve işledikleri temalarla Millî Edebiyat'ın oluşumunu sağlamıştır. Türkçülük akımının savunucusu Mehmet Emin Yurdakul, Millî Edebiyat akımının öncü ismidir. Servetifunun şiirinin zirvede olduğu dönemde onun toplum için, yalın bir dille ve hece ölçüsüyle yazıp yayımladığı *Türkçe Şiirler,* Millî Edebiyat şiirinin habercisi niteliğindedir. Tanzimat'ın ikinci kuşağından başlayarak Servetifunun ve Fecriati sanatçılarınca devam ettirilen bireysel temalarda ağır bir dille, aruz ölçüsüyle, sanatkârane üslupla şiir yazmaya ilk güçlü tepki onun yazdığı şiirlerdir. Millî duyguları dile getiren bu şiirler, o dönemde büyük ilgi görmüş; bu şiirleri başka şairler tarafından yazılan, halk şiirine benzeyen şiirler takip etmiştir.

Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp'ın yanı sıra "Hecenin Beş Şairi" ya da "Beş Hececiler" diye adlandırılan şairler (Orhan Seyfi Orhon, Enis Behiç Koryürek, Halit Fahri Ozansoy, Yusuf Ziya Ortaç ve Faruk Nafiz Çamlıbel) Millî Edebiyat Dönemi şiirinin yetkin örneklerini vermiştir. Millî Edebiyat şairleri; art arda gelen Balkan Savaşı, Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın Anadolu'daki yıkımını dile getirmiş; vatan sevgisi ve kahramanlık gibi temaların yanı sıra bireysel temaları da işlemiştir.

MEHMET EMİN YURDAKUL

İstanbul'da doğdu. Beşiktaş Askeri Rüştiyesini bitirdi. Mülkiye Mektebinin idadisinde okudu. Bir süre hukuk öğrenimi gördü. Çeşitli memuriyet görevlerinde bulundu. İstanbul işgal edilince Anadolu'ya geçti; yazı, şiir ve konuşmalarıyla Millî Mücadele'yi destekledi. Siyasi olarak Türkçülük akımını savundu. Cumhuriyet'ten önce de Cumhuriyet Dönemi'nde de milletvekilliği yaptı.

İlk şiirlerini Servetifünun Dönemi'nde yayımlayan Mehmet Emin Yurdakul, Cenge Giderken adlı şiiriyle Millî Edebiyat şiirinin öncüsü sayıldı. Dönemin şiir anlayışı dışında, yalın bir dille ve hece ölçüsüyle yazdığı şiirlerle halkın sesi oldu. Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Dönemi'nde de aynı çizgide şiirler yazdı. Genellikle millî konuları işleyen sanatçı, "Millî Şair" unvanı ile anıldı. Anadolu'yu gerçekçi bir gözlemle şiire taşıdı. Duygulara hitap ederken lirik ve epik bir söyleyişe yöneldi. Şiirde biçimsel yenilikler denedi, yeni nazım biçimleri kullandı, seslenmelere sıkça yer verdi. Hecenin imkânlarını genişletti, farklı hece kalıpları kullandı.

Türkçe Şiirler, Türk Sazı, Ey Türk Uyan, Tan Sesleri, Ordunun Destanı şairin başlıca eserleridir.

SORULAR

SORU 1:

Halk edebiyatı şiir biçimlerinden yararlanma yoluna gittiler. Şiirlerini dörtlükler hâlinde yazdılar. Mâni, koşma gibi nazım biçimlerini kullandılar. Hece ölçüsüyle şiirler yazdılar. Konularını halkın yaşamından, ülkenin içinde bulunduğu koşullardan seçtiler. Sade bir dil kullandılar.

"Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En saf, en ince bize." dörtlüğü bu şiir anlayışıyla kaleme alınmıştır.

Bu parçada tanıtılan şiir geleneği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Saf şiir
B) Toplumsal gerçekçiler
C) I. Yeni
D) II. Yeni
E) Millî Edebiyat Dönemi şiiri

Cevap: E

SORU 2:

Ey yüksek dağların karlı göğsünde
Ebedî uykuya dalan yiğitler!
Ey taçsız, nişansız kabri üstünde
Yıldızlardan kandil yanan yiğitler!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Redif kullanılmıştır.
B) Nazım birimi dörtlüktür.
C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
D) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
E) Çapraz kafiye düzeniyle yazılmıştır.

Cevap: C

SORU 3:

Dünyadaki fikrî ve siyasi gelişmeler karşısında devletin devamlılığını sağlamak için ortaya atılan bazı düşünce hareketleri sadece devlet siyasetini değil ülkenin sanat ve edebiyat anlayışlarını da etkilemiştir. Bu akımlardan İslamcılık, Osmanlıcılık ve Batıcılık tam ve yaygın bir hareket hâline gelememişken Türkçülük fikri, hem kurtuluş mücadelesine temel teşkil etmiş hem de millî karakterde bir edebiyatın oluşumunu ve gelişimini sağlamıştır.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi söz konusu edebî anlayışa yönelenlerden biri <u>olmamıştır</u>?

A) Cenap Şahabettin
B) Ziya Gökalp
C) Ali Canip Yöntem
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Ömer Seyfettin

Cevap: A